

SELVITYS
VESIVEHMAALAISTEN
MATKAILULLISTEN YRITYSTEN
JA YHDISTYSTEN
KIINNOSTUKSESTA
KYLÄMATKAILUHANKKEeseen
JA VERKOSTOITUMISEEN

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Matkailun ala
Matkailun koulutusohjelma
Majoitustoiminta
Opinnäytetyö
Kevät 2015
Sanna-Maria Varsaluoma

Lahden ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma

VARSALUOMA, SANNA-MARIA: Selvitys vesivehmaalaisten
matkailullisten yritysten ja yhdistysten
kiinnostuksesta
kylämatkailuhankkeeseen ja
verkostoitumiseen

Majoitustoiminnan opinnäytetyö, 35 sivua, 3 liitesivua

Kevät 2015

TIIVISTELMÄ

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä selvitys Vesivehmaan kylällä toimivien matkailullisten yritysten ja yhdistysten kiinnostuksesta verkostoitumiseen ja kylämatkailuhankkeeseen. Tavoitteena oli, että opinnäytetyön myötä kylän verkostoituminen lisääntyisi ja selvitys antaisi tutkimuspohjaa tulevaisuuden kylämatkailuhankkeille.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään maaseutu- ja kylämatkailun käsitteitä sekä maaseudun kehittämistä hankkeiden ja verkostoitumisen avulla. Kvalitatiiviseen tutkimukseen valitsemani yritykset harjoittavat matkailua joko majoitus-, ravintola-, hyvinvointi-, tai ohjelmapalvelujen osalta. Tutkimuksen tulokset perustuvat haastattelulomakkeeseen, jonka lähetin 16 vesivehmaalaiselle yritykselle ja yhdistykselle sähköpostitse.

Tutkimustulokset osoittivat, että kiinnostusta yhteistyöhön on, mutta taloudelliset ja henkilöstölliset resurssit verkostoitumiseen ja hankkeeseen ovat vähäisiä. Yhdistykset ja yritykset ovat myös enimmäkseen tyytyväisiä toiminnan tämän hetkiseen tilaan. Tulevaisuudelta toivottiin muun muassa, että lentokenttäaluetta ja nuorisoseurantaloa hyödynnettäisiin enemmän tapahtumien järjestämiseen. Myös yhdistysten yhteisille retkille ja kahvituksille löytyi kiinnostusta.

Opinnäytetyön tuotoksena syntyi yhdeksän sivuinen selvitys toimeksiantajalleni Vesivehmaan kyläyhdistys ry:lle. Selvitys on lyhennelmä opinnäytetyöstä ja se sisältää pelkästään haastattelututkimuksen tulokset. Toiston välttämiseksi selvitystä ei ole liitetty opinnäytetyöhön, sillä se sisältää samat tulokset kuin työssä on esitelty. Selvitys on esitetty ja luovutettu toimeksiantajalleni kyläyhdistyksen kokouksessa 16. huhtikuuta 2015.

Asiasanat: hankekartoitus, verkostoituminen, kylämatkailun kehittäminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism and Hospitality

VARSALUOMA, SANNA-MARIA: Investigation into Vesivehmaa's
tourism companies' and associations'
interest in a village tourism project
and networking

Bachelor's Thesis in Hotel Management, 35 pages, 3 pages of appendices

Spring 2015

ABSTRACT

The aim of the thesis is to examine how interested companies and associations, which work in Vesivehmaa village, are in networking and village tourism project. The objective is that the thesis will increase the network between villagers and give a research base for the projects in the future.

The theory part of the thesis covers concepts of rural tourism as well as tourism in rural villages, networking and developing rural areas via projects. The companies and associations which are chosen in the qualitative research are related to tourism either through accommodation, restaurant, wellbeing or program services. The results of the research are based on a questionnaire which I sent via e-mail to 16 companies and associations in Vesivehmaa.

The research indicates that there is interest in cooperation in the village, but financial and human resources are limited when talking about the networking and the project. Companies and associations are also mostly satisfied with their function at this moment. It is hoped, that the airport area and the youth association house will be used more as the venue in the future. The respondents were also interested in excursions and coffee occasions, which associations will organize.

The result of this thesis is a nine-page long report for Vesivehmaa's village association. The report is a summary of thesis and it includes only the results of the interviews. To avoid repetition, the report doesn't exist in the thesis, because it includes same results which will be presented in this thesis. The report has been presented and submitted to my principal in the village associations meeting 16 April 2015.

Key words: Project survey, Networking, Development of tourism in rural villages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
1.1	Asikkalan kunta ja Vesivehmaan kylä	5
1.2	Aikaisemmat tutkimukset	7
2	MAASEUDUN JA KYLIEN KEHITTÄMINEN MATKAILUN AVULLA	9
2.1	Maaseutumatkailu	9
2.2	Kylämatkailu	10
2.2.1	Kylämatkailun kehittäminen ja kylämatkailutuotteen luominen	11
2.2.2	Kylämatkailun korostaminen matkailu- ja elinkeinostrategioissa	12
3	MAASEUDUN JA KYLIEN KEHITTÄMINEN HANKKEIDEN AVULLA	14
3.1	Leader-toiminta ja hankkeiden rahoittaminen	14
3.2	Kylämatkailuhankkeet	15
4	VERKOSTOITUMINEN KEHITTÄMISEN KEINONA	17
4.1	Verkostot ja verkostoituminen	17
4.2	Verkostoituminen prosessina	18
5	TYÖN KULKU JA PERUSTELLUT TOIMET	20
5.1	Opinnäytetyön vaiheet	20
5.2	Tutkimusmenetelmä	22
5.3	Haastattelulomake	22
6	TUTKIMUSTULOKSET	24
7	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	28
7.1	Tutkimuksen luotettavuus	29
7.2	Jatkotutkimukset ja kehittämissuhteet	30
7.3	Opinnäytetyöprosessin arviointi	31
	LÄHTEET	33
	LIITTEET	36

1 JOHDANTO

Kylämatkailun ja maaseudun kehittämisen tärkeys on korostunut entisestään viime vuosien aikana, sillä on havaittu, että elinvoimainen maaseutu ja kyläyhteisö lisäävät kyläläisten hyvinvointia sekä alueen matkailullista potentiaalia. Kyliä lähdetään usein kehittämään erilaisten hankkeiden avulla. Myös verkostoituminen kyläläisten välillä on tärkeää.

Tämän vuoksi opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää vesivehmaalaisten matkailullisten yritysten ja yhdistysten kiinnostusta verkostoitumiseen sekä kylämatkailua kehittävään hankkeeseen. Aihe opinnäytetyöhön syntyi vähitellen opiskelujeni aikana, sillä huomasin jo melko aikaisessa vaiheessa, että olen kiinnostunut maaseudun ja matkailun yhdistämisestä. Muutettuani reilu vuosi sitten Vesivehmaalle kiinnostus maaseutu- ja kylämatkailuun kasvoi entisestään ja koin, että minulla olisi mahdollisuus opinnäytetyöni kautta osallistua kylän kehittämiseen.

Työn tutkimusongelma oli selkeä alusta asti, sillä vaikka Vesivehmaalla on valtava potentiaali kylämatkailukohteena, sen tarjonta on melko sekalaista ja kylämatkailua kehittävä toiminta vähäistä. Kylässä on kuitenkin paljon matkailullisia yrityksiä ja yhdistyksiä, joiden yhteistyöllä ja kehittämisideoilla kylää olisi mahdollista lähteä kehittämään. Kehittämisen keinoiksi sopisivat hyvin yritysten ja yhdistysten verkostoituminen sekä yhteisen kylää kehittävän päämäärän tavoittelemisen hankkeen avulla.

Tutkimusongelmani pohjalta työni tutkimuskysymyksiksi muodostuivat: ”Millaista verkostoitumista kylällä on jo olemassa ja millaista tulevaisuudessa olisi mahdollista kehittää?” sekä ”Millainen kylää kehittävä hanke voisi kiinnostaa yritysten ja yhdistysten edustajia?” Varsinainen tarve tutkimukselle syntyi, kun huomasin, että Vesivehmaan kylälle ei ole aikaisemmin tehty matkailullista opinnäytetyötä ja Asikkalan kylien kehittämisohjelmassa tehty kyläsuunnitelma on jo yli kymmenen vuotta vanha.

Toimeksiantajaksi opinnäytetyölleni sain Vesivehmaan Kyläyhdistys Ry:n, jolle opinnäytetyöni on selvitys tulevaisuuden kylämatkailuhankkeita varten. Työn tavoitteena on, että haastatteluista selviäisi, millaista verkostoitumista ja yhteistyötä on jo olemassa ja millaista tulevaisuudessa haluttaisiin kehittää. Lisäksi tarkoituksena on selvittää, ovatko yritysten ja yhdistysten edustajat kiinnostuneita osallistumaan hankkeeseen ja jos ovat niin millä tavalla ja miten he ovat valmiit siihen panostamaan.

1.1 Asikkalan kunta ja Vesivehmaan kylä

Vesivehmaan kylä kuuluu Päijät-Hämeessä sijaitsevaan Asikkalan kuntaan yhdessä 10 muun kylän kanssa. Asukkaita Asikkalassa on noin 8400, joista enemmistö asuu pientaloissa. Lisäksi kunnassa, jolla on rantaviivaa sekä Päijänteeseen että Vesijärveen, sijaitsee noin 3000 kesäasuntoa. (Asikkalan kunta 2014.)

Kunnan visio määrittää Asikkalan itsenäiseksi, kehittyväksi ja halutuksi asuinkunnaksi, joka hyödyntää sijaintiaan vesistöjen ja maaliikenteen risteyksessä ja kehittää matkailijoiden ja asukkaiden tarvitsemia palveluja ja harrastusmahdollisuuksia. Matkailun ja palvelusektorin kehittämistä pidetään valtteina kunnan työpaikkaomavaraisuuden lisääntymiselle ja kehittämistyössä parasta osaamista haetaan verkostoitumalla eri toimijoiden kanssa. (Asikkalan kunnan elinkeinostrategia ja toimenpideohjelma 2013, 2.)

Vesivehmaa on väestöltään suurin Asikkalan kylä heti kuntakeskuksen Vääksyn jälkeen. Etäisyyksiltään Vesivehmaa sijaitsee noin kymmenen kilometrin päässä Vääksystä, alle kahdenkymmen kilometrin päässä Lahdesta ja noin kolmenkymmenen kilometrin päässä Heinolasta. Asukkaita Vesivehmaalla on yli 700 ja kylä on muuttovoittoinen, sillä kylältä löytyy myös lapsiperheitä ajatellen elinvoimainen koulu ja kaksi päiväkotia. (Oksanen 2014.)

Vesivehmaan kylä on saanut myös maisemallista tunnustusta osakseen, sillä Museovirasto (2009) on määritellyt Vesivehmaan kylän valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi seuraavasti:

Vesivehmaan keskustan rakenteelle on ominaista pohjois-eteläsuuntainen nauhamaisuus, joka toistuu kylän raitissa ja sitä myötäilevässä asutuksessa, peltolaaksoissa ja harjanteissa. Vesivehmaan kylän maisemakuvalle onkin tyypillistä mäenkumpareiden ja laaksojen luoma vaihtelevuus. Kylässä on useita avokallioisia mäkiä. Vehkoon maatalojen rakennukset muodostavat näyttävän kokonaisuuden mäen harjanteelle

Vesivehmaan kulttuurisesti merkittävän maisemallisuuden lisäksi kylässä on myös paljon nähtävää ja koettavaa. Vesivehmaa on matkailullisesti tunnettu erityisesti Lahti-Vesivehmaan lentokentän ja Jenkkapirtin tanssilavan ansiosta. Muita Vesivehmaan kylän Internet- sivuilla (Oksanen 2014) esiteltyjä toimijoita on esitelty kuviossa 1.

Nähtävyydet ja matkailukohteet	Ravintola-, majoitus-, ja hyvinvointipalvelut	Yhdistykset
Päijät- Hämeen ilmailumuseo	Sipilän lomamökit	Vesivehmaan kyläyhdistys ry
Tullinportin jokamiehen luokan autoilurata	Neste Oil Körri	Itä-Asikkalan metsästysseura
Kenraalin ampumarata	Motelli Körrintupa	Vesivehmaan Vire ry
Tuohimestarin tupa	Vesivehmaan kauneuspiste	Vesivehmaan nuorisoseura
Antin automuseo		Vesivehmaan Martat

Lahti- Vesivehmaan lentokenttä		Vesivehmaan Maatalousnaiset
Vesivehmaan jenkkapirtti		Vesivehmaan ja Muikkulan kylien jakokunta
		Vesivehmaa- Muikkulan kalastusosakaskunta

Kuvio 1. Vesivehmaan kylän keskeiset toimijat

Työni toimeksiantaja on Vesivehmaan kyläyhdistys ry, joka on rekisteröity vuonna 2006 yhdistysrekisteriin aiemmin toimineen kylätoimikunnan tilalle. Aloite yhdistyksen rekisteröitymiseen tuli Asikkalan kunnalta, jotta Vesivehmaan kylän ja kyläläisten toiveita saataisiin paremmin esille. Nykyisen kyläyhdistyksen tehtävänä on antaa lausuntoja kylän asioista ja aktivoida kyläläisiä yhdessä Vesivehmaalla toimivien yhdistysten kanssa. Kyläyhdistys oli myös aktiivisesti mukana kevyenliikenteen väylän ja valokuituverkon saamisessa kylälle. (Kantola 2015.)

1.2 Aikaisemmat tutkimukset

Vesivehmaan kylälle on tehty vuonna 2001 kyläkysely osana Asikkalan kylien kehittämisohjelmaa. Kehittämisprojektin tavoitteena oli laatia jokaiselle kylälle oma kyläsuunnitelma tai päivittää jo olemassa oleva suunnitelma. Kyläsuunnitelmien tavoitteena oli kehittää kylän asioiden hoitoa ja toimia myös tarvittaessa pohjana hankehakemuksille. Kyselyyn saatiin tuolloin 52 vastausta ja niistä kävi ilmi, että kyläläiset ovat tyytyväisiä asuinympäristöönsä, vaikka joitain peruspalveluita puuttuukin. Kyläkyselystä selvisi myös, että kylän vahvuuksia ovat hyvä sijainti ja keskustan yleisilme, hyvinvoiva kyläkoulu sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävät viljelymaisemat. Heikkouksia taas olivat keskikylän maankäytön suunnittelun puute, tonttien löytämisen vaikeus sekä

palveluiden (kaupan, pankin ja postin lakkauttaminen) supistuminen 90-luvulla. Tulevaisuudessa tavoitteena oli säilyttää idyllisen maalaiskylän leimaa, samalla kun väestömäärä kasvaa. Konkreettisina toimina mainittiin maankäytön suunnittelua, ympäristöstä huolehtimista, yleisten alueiden kunnon kohentamista talkoovoimin sekä keskinäisen kanssakäymisen lisäämistä paikallista osaamista ja yrittäjyyttä hyödyntäen. (Vesivehmaan kyläsuunnitelma 2001.)

2 MAASEUDUN JA KYLIEN KEHITTÄMINEN MATKAILUN AVULLA

Maaseudun matkailullisessa kehittämisessä kaksi suurta käsitettä ovat maaseutumatkailu sekä kylämatkailu. Molempien tavoitteina on luoda maaseutua kehittävää ja sen asukkaiden hyvinvointia lisäävää matkailullista liiketoimintaa, joka kehittyy maaseudun ja kyläyhteisön luontaisista voimavaroista. Seuraavassa kappaleessa määrittelen maaseutu- ja kylämatkailun käsitteinä sekä esittelen maaseutumatkailun keskeiset toimijat: Lomalaidun ry:n ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman. Vastaavasti kylämatkailun keskeisinä toimijoina esittelen Lomalaidun ry:n lisäksi Suomen kylätoiminta ry:n sekä Päijät-Hämeen kylät ry:n. Lisäksi kerron maaseutu- ja kylämatkailun kehittämisestä, kylämatkailutuotteen luomisesta sekä kylämatkailun korostamisesta matkailu- ja elinkeinostrategioissa.

2.1 Maaseutumatkailu

Maaseutumatkailu määritellään matkailuksi, joka tapahtuu taajaan asuttujen alueiden ja matkailukeskusten ulkopuolella. Elinkeinona maaseutumatkailu on usein pienimuotoista ja vahvasti maatalouteen, luontoaktiviteetteihin tai paikalliseen perinteeseen pohjautuvaa. (Borg 1997, Komppulan 2004, 7 mukaan.) Tämän vuoksi toiminnan tärkeimpiä arvolähtökohtia ovat ympäristövastuullisuus, hyvinvointi ja maaseudun kulttuuriperinteiden vaaliminen, jolloin matkailun mahdollisuudet syntyvät maaseudun luontaisista voimavaroista ja rauha sekä puhtaus toimivat matkailun tärkeimpinä valtteina (Martikainen & Vesterinen 2007, 1).

Maaseudun kehittämisen näkökulmasta maaseutumatkailu on nähty merkittävänä keinona uusien työpaikkojen syntymiselle, poismuuton vähenemiselle sekä paikallisen palvelutason säilyttämiselle (Komppula 2004, 8). Kuten muutkin matkailupalvelut myös maaseutumatkailu pitää sisällään sekä ravitsemis-, majoitus-, ohjelma-, että oheispalveluja (Martikainen & Vesterinen 2007, 1).

Valtakunnallisesti maaseutumatkailua kehittävä yhdistys on Lomalaidun ry, jonka tehtävinä on maaseudun matkailun markkinoinnin ja tuotekehityksen koordinointi osaamista ja tiedonvälitystä lisäämällä. Maaseudun matkailutoiminnan kehittämisen avulla yhdistys kehittää ja ylläpitää suomalaisen maaseudun elinvoimaisuutta ja kestävyyttä sekä sen kulttuuriperintöä. (Lomalaidun ry 2014.)

Maaseutuohjelma eli Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma taas on koko Suomessa käytössä oleva työkalu, josta voivat hyötyä viljelijät, maaseudun yritykset ja asukkaat sekä maaseutu ympäristöjen ja palvelujen kehittäjät. Yksi maaseutuohjelman kolmesta strategisesta painopisteestä on maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen sekä työllisyyden parantaminen kehittämällä yritysten kilpailukykyä, uutta yrittäjyyttä sekä yritysten verkostoitumista. (Maaseutuverkosto 2015.)

2.2 Kylämatkailu

Kylämatkailu tarkoittaa kylän, kylän matkailuyritysten ja kylän matkailua tukevien yhdistysten yhteistyötä matkailun kehittämiseksi. Sen tavoitteena on koota kylän omat vahvuudet yhteen, elävöittää kyliä, lisätä hyvinvointia sekä muuttaa matkailu maaseudun kylissä kohti tuottavaa liiketoimintaa. Kehittämisessä on tarkoituksena yhdistää sekä maaseudun että matkailun elementtejä, jolloin myytävässä matkailutuotteessa ovat osana kyläläiset, maisema, ympäristö, perinne, historia ja ilmapiiri. (Lomalaidun ry 2014.)

Valtakunnallisesti kylätoimintaa ja muuta paikallislähtöistä kehittämistä edistää Suomen kylätoiminta ry toimimalla järjestöjen ja kylien valtakunnallisena yhteistyöelimenä. Suomen kylätoiminta ry:n jäsenjärjestöjä ovat muun muassa sekä valtakunnallista että paikallislähtöistä kehittämistä edistävät järjestöt, kaikki LEADER-ryhmät, maakunnalliset kyläyhdistykset, maakuntaliitot sekä kylä- ja kaupunginosayhdistykset. SYTY tekee myös yhteistyötä eduskunnan, eri ministeriöiden ja virastojen sekä keskusjärjestöjen ja Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän kanssa. (SYTY ry 2014.)

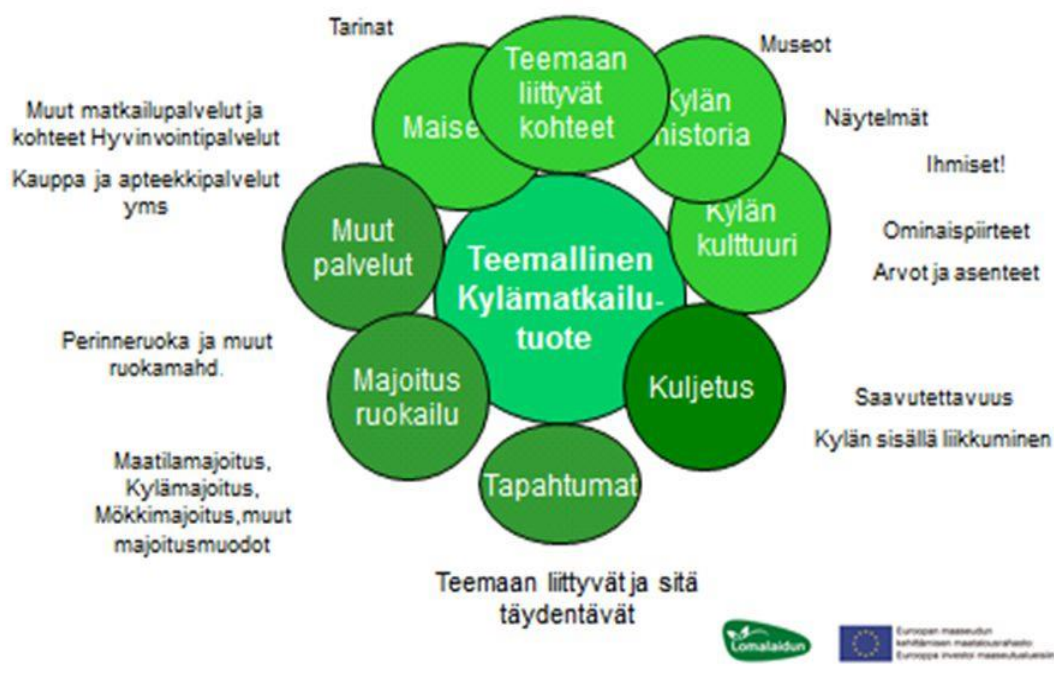
Maakunnan tasolla kylien kehittämisestä vastaa Päijät-Hämeen kylät ry, joka toimii yhteistyössä kylätoimikuntien, kuntien sekä muiden tahojen kanssa. Yhdistys osallistuu aktiivisesti kylien elinvoimaisuuteen tähtäävään aluesuunnitteluun ja ohjelmapolitiikkaan sekä pyrkii edistämään maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta. (Päijät- Hämeen kylät ry 2014.) Kyläkohtaisesti maaseudun ja kylämatkailun kehittämisestä vastaavat erilaiset kyläkohtaiset yhdistykset, kylätoimikunnat sekä asukas- ja omakotiyhdistykset (Asikkalan kunta 2014).

2.2.1 Kylämatkailun kehittäminen ja kylämatkailutuotteen luominen

Lomalaidun ry (2014) korostaa, että kylämatkailun kehittämisessä on otettava huomioon muun muassa yhteisöllisyys, sisäinen ja ulkoinen viestintä, palvelujen tuotteistaminen, yhteistyö eri kumppaneiden kanssa sekä markkinointi ja hinnoittelu. Kylämatkailutuotteessa tai -palvelussa tulisi olla osatekijänä matkailupalveluiden lisäksi myös esimerkiksi kylän historia, tarinat, kulttuuri tapahtumat ihmiset tai maisemat ja kyseessä voi olla yhden tai useamman yrityksen, yhdistyksen ja kyläläisen yhteistuote.

Kuvassa 1 on havainnollistettu teemallisen kylämatkailutuotteen osa-alueita. Vaalean vihreällä merkityillä soikioilla tarkoitetaan kylän matkailua tukevien yhdistysten palveluita ja tumman vihreillä matkailuyrityksen tai muun yrityksen tarjoamia palveluita (Lomalaidun ry 2014). Soikiot menevät limittäin osoittaakseen sen, että usein hyvän kylämatkailutuotteen syntymiseen tarvitaan useampi tekijä ja isompi kokonaisuus voi myös pitää sisällään useita eri palveluita tai tuotteita. Esimerkiksi majoituspalvelut voivat sisältää maatila-, kylä-, tai mökkimajoitusta tai jotain muuta majoitusmuotoa. Majoituksen yhteydessä voi myös toimia muita yrittäjiä, jotka tarjoavat esimerkiksi perinneruokaa ja teemaillallisia tai luontoon ja kylän perinteeseen liittyviä hyvinvointipalveluita. Kuva 1 toimii hyvänä yleisenä työkaluna teemallisen kylämatkailutuotteen kehittämisessä, mutta se antaa myös jokaiselle kylälle tilaa kehittää tuotteistaan ja palveluistaan kylän itsensä näköisiä.

Kylämatkailutuote

23.6.2014

Kylämatkailutuotteissa yhdistyy kylän ainutlaatuinen tarina, kylätoimijoiden palvelut sekä matkailuyrityksen tuotteet

KUVA 1. Kylämatkailutuote (Lomalaidun ry 2014)

2.2.2 Kylämatkailun korostaminen matkailu- ja elinkeinostrategioissa

Lahden ammattikorkeakoulun kehitysjohtaja Maarit Fränti (2014) korostaa Suomen matkailustrategian painottavan matkailutoimialan kansantaloudellista merkitystä sen vahvojen kerrannaisvaikutusten kautta, sillä ala on voimakkaasti työllistävä ja se tuo alueille vaurautta ja potentiaalia kasvaa. Matkailuelinkeinoon perustuvia kasvu- ja elinvoimaisuustavoitteita on tuotu esille myös alueellisissa strategioissa, sillä matkailulla on todettu olevan vahva yhteys maaseudun ja kylien elinvoimaisuuteen. Sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla matkailun kehittämisen uskotaan tapahtuvan yhteistyön, verkostoitumisen ja yhteisen osaamisen avulla. (Vihtonen 2014, 6.)

Myös Asikkalan kunnan elinkeinopolitiikassa kylä- ja maaseutumatkailua pidetään tärkeänä ja kehitettävänä asiana. Asikkalan kunnan elinkeinopolitiikan tarkoitus on tukea kunnan kasvua sekä kuntalaisten hyvinvointia ja toimeentuloa. Kunnan elinkeinostrategian tarkoitus on antaa suuntaa elinkeinotoiminnan kehittämiseksi ja luoda sille strategiset tavoitteet. Sen vuoksi elinkeinostrategian painopisteiksi ovat muodostuneet lähiruokatuotannon ja -jakelun kehittäminen, erityisalojen pienyrittäjyyden kasvattaminen sekä matkailun ja vapaa-ajanasumisen ympärivuotinen edistäminen. (Asikkalan kunnan elinkeinostrategia ja toimenpideohjelma 2013, 2.)

Lähiruokatuotannossa ja -jakelussa maaseutumaisuus, kylät ja positiiviset mielikuvat lähiruusta ovat helposti yhdistettävissä myös kuntaan, jonka vuoksi kyseisiä asioita aiotaan tulevaisuudessa hyödyntää lisää kuntamarkkinoinnissa ja maaseudun kehittämisessä. Matkailun kehittämisessä keskitytään matkailun ja vapaa-ajan asumisen ympärivuotisuuden lisäämiseen sekä matkailutarjonnan parempaan tuotteistamiseen. Lisäksi kunnan sekä yrittäjien ja yhdistysten yhteistyötä aiotaan tulevaisuudessa lisätä. (Asikkalan kunnan elinkeinostrategia ja toimenpideohjelma 2013, 9.)

3 MAASEUDUN JA KYLIEN KEHITTÄMINEN HANKKEIDEN AVULLA

Matkailun lisäksi kyliä ja maaseutua kehitetään usein erilaisten hankkeiden avulla. Hankkeella tarkoitetaan tavoitteellista ja järjestäytyntä toimintaa jonkin asian parantamiseksi, kokeilemiseksi tai aloittamiseksi. Jotta hankkeen voi toteuttaa, sille täytyy olla tarve ja tavoite. Hyvän hankkeen tavoitteena on työllistää, aktivoida ja opettaa ja se on usein hyvä väline uuden idean toteuttamiseksi. Jotta hanketta voidaan lähteä suunnittelemaan, on otettava selvää, mitä toiveita ja tarpeita kyläläisten tasolta nousee tai on jo olemassa. (Seinäjoen Seudun Kehittämisyhdistys Liiveri ry 2015.)

3.1 Leader-toiminta ja hankkeiden rahoittaminen

EU:n alueella toimii kaiken kaikkiaan yli 2000 Leader-ryhmää, jotka pyrkivät yhdistämään eurooppalaista maaseutua ja auttamaan ruohonjuuritason kansainvälistymisessä. Suomessa ryhmiä on 56, joista Päijänne-Leader vastaa Asikkalan, Hartolan, Heinolan, Padasjoen, Pertunmaan ja Sysmän maaseudun kehittämisestä. Leader-ryhmien tehtävänä on tehdä omat kehittämisohjelmansa ja valita toteutettavat hankkeet. Leader-toiminnan kolme osa-aluetta ovat rahoitus, neuvonta sekä itse toimintaan kannustaminen. (Leader Suomi 2014.)

Vuosien 2007–2013 välisenä aikana Leader-ryhmät ovat rahoittaneet yhteisistä ideoista kummunneita yleishyödyllisiä hankkeita jopa 70,8 miljoonalla eurolla. Suurin osa hankkeista on liittynyt ympäristön tilaan ja elämänlaatuun panostamiseen. Esimerkiksi leikkipaikkoja ja kyläntaloja on kunnostettu ja järjestetty erilaisia tapahtumia. (Maaseutuverkosto 2015.)

Hankkeen rahoittamisen edellytykseksi Päijänne-Leader (2010) listaa, että hankkeen on oltava Manner-Suomen maaseutuohjelman ja Päijänne-Leaderin kehittämisohjelman mukainen toteuttamiskelpoinen, paikallislähtöinen ja uutta toimintaa luova. Lisäksi hankkeessa tulee olla huomioituna yhteistyömahdollisuudet sekä toiminnan jatkuvuus hankkeen

jälkeen. Hakijalta edellytetään kykyä hallinnoida ja taitoa toteuttaa hanketta.

Hankkeiden hakeminen ja maaseudun kehittämiseen liittyvä paperityö helpottuvat kevään 2015 aikana, kun tukien haku siirtyy sähköiseen Hyrrä-verkkopalveluun. Hyrrä otetaan vaiheittain käyttöön kevään aikana ja sen kautta voidaan jatkossa tehdä hakea mm. maaseudun kehittämis- ja investointitukia, nuorten viljelijöiden aloitustukia, maaseudun yritystukia sekä neuvontakorvauksia. Verkkopalvelu neuvoo ja ohjaa hakemuksen teossa ja hakemuksen pystyy jättämään mihin vuorokauden aikaan tahansa. Myös mahdollisten lisätietojen ja maksuhakemusten toimittaminen nopeutuu, kun ne voidaan toimittaa verkon kautta ja samalla hakija pystyy myös seuraamaan oman hakemuksensa etenemistä Hyrrä-palvelussa. (Maaseutuvirasto 2015.)

3.2 Kylämatkailuhankkeet

Kylämatkailussa Lomalaidun on aktiivinen hankkeiden järjestäjä. Esimerkiksi vuosina 2012- 2014 kylämatkailua kehitettiin Teemapohjaisen kylämatkailun kehittäminen - valtakunnallisella koordinaatiohankkeella, joka jatkoi kylien kehittämistyön koordinoitua, tukemista ja kokonaisvaltaista sekä suunnitelmallista kehittämistä. Hankkeen tavoitteena oli matkailun kehittäminen koko kylää hyödyttäväksi liiketoiminnaksi, kylien elävöittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Tarkoituksena on myös yhdistää kylien- ja matkailun kehittämisen osaaminen sekä ottaa huomioon kaikki kestävän kehityksen ulottuvuudet. (Lomalaidun 2014.)

Teemapohjaisen kylämatkailun kehittämishankkeessa kehittämisen painopistealueita ovat kylän toimintamallin rakentaminen, kylämatkailutuotteiden kehittäminen sekä niiden saatavuuden ja tunnettuuden lisääminen sekä tiedonvälityksen ja osaamisen lisääminen. Painopisteiden konkreettisia toimenpiteitä ovat täten muun muassa kylän hyvien yhteistyötapojen ja kumppaneiden hakeminen, laadukkaiden ja

kysyntää vastaavien matkailutuotteiden kehittäminen, valmiiden tuotteiden ohjaaminen oikeille jakelukanaville sekä matkailualan tietotaidon lisääminen. (Lomalaidun 2014.)

4 VERKOSTOITUMINEN KEHITTÄMISEN KEINONA

Verkostoitumisen rooli maaseudun ja kylien kehittämisessä on suuri, sillä sen avulla kylän pienyrittäjät ja yhdistykset pystyvät yhdistämään voimavarojaan ja osaamistaan isommiksi kokonaisuuksiksi. Esimerkiksi pienten toimijoiden on usein vaikeaa saada tarpeeksi näkyvyyttä osakseen, mutta isompaan verkostoon liittyminen mahdollistaa muun muassa yhteismarkkinointia ja yhteisten palvelujen kehittämistä.

4.1 Verkotot ja verkostoituminen

Verkostojen tehtävä on yhdistää erilaisia ihmisiä ja organisaatioita työskentelemään yhdessä yhteisen edun tavoittamiseksi. Verkostoissa toimijoiden väliset suhteet perustuvat luottamukseen ja sitoutumiseen, vaikka käytännössä kaikki toimijat ovat vapaita tekemään itsenäisiä päätöksiä. Verkostojen vahvuutena voidaan pitää niiden joustavuutta ja sitä, että toimijat pystyvät verkostossa määrittelemään jatkuvasti keskinäisiä suhteitaan uudelleen. (Järvensivu, Nykänen & Rajala 2010.)

Lahden ammattikorkeakoulun yliopettaja Kirsi Kallioniemen (2014) mukaan verkostojen on usein havaittu syntyvän tilanteissa, joissa ympäristön epävarmuustekijät uhkaavat organisaatioiden olemassaoloa, sillä yhteistyösuhteiden avulla odotetaan saavutettavan parempi toiminnan ennustettavuus ja pysyvyys. Jotta yhteistyö toimisi odotettavalla tavalla, verkostossa tulee luoda yhteinen näkemys tavoitteista. Verkostossa toimijat tarvitsevat myös hyviä verkostoitumistaitoja, kuten yhteistyökykyä yhteisten päämäärien saavuttamiseksi, avoimuutta sekä vastavuoroisuutta. (Vihtonen 2014, 18.)

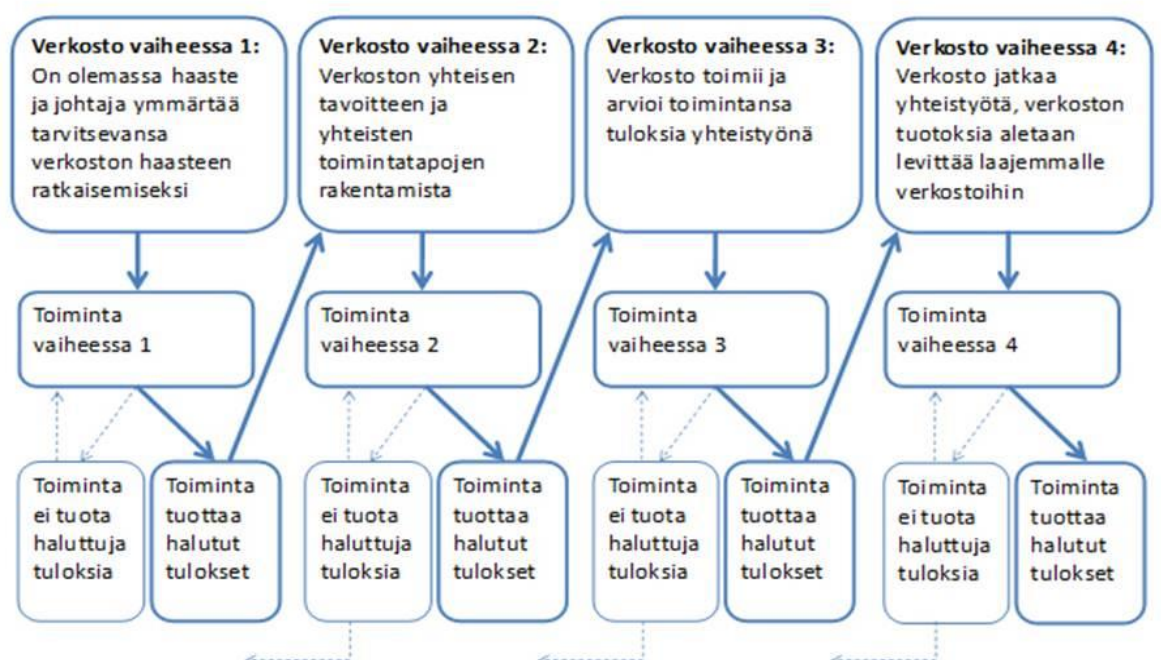
Verkostoitumisen Kallioniemi (2014) määrittää yritysten, organisaatioiden tai muiden toimijoiden erilaisiksi yhteistyömalleiksi, joissa vähintään kaksi osapuolta yhdistää tietonsa, osaamisensa ja arvonsa luodakseen toiminnalleen lisäarvoa. Verkostoitumisen idea perustuu peräkkäisen toiminnan muuttamiseen rinnakkaiseksi, jolloin säästöjä pystytään

saamaan esimerkiksi toimitusajoissa ja joustavuudessa. (Vihtonen 2014, 17.)

Kylämatkailussa verkostoitumisen merkitys korostuu Lomalaitumen (2014) määrittämässä kylien kehittämismittareissa. Verkostoitumisen ja yhteistyön tarkoituksena on erityisesti luoda verkostoa sekä kylän sisällä että kunnan ja muiden alueen matkailutoimijoiden kanssa. Valtakunnallisen verkostoitumisen myötä kylät pystyvät tekemään keskenään yhteistyötä ja oppimaan toisiltaan hyviä toimintatapoja.

4.2 Verkostoituminen prosessina

Kuva 2 esittää verkostoitumisen nelivaiheisen prosessina, jossa toiminta alkaa verkoston haasteiden kartoittamisella ja verkoston koolle kutsumisella. Toisessa vaiheessa yhteiset tavoitteet määritellään ja niiden toteuttamiseen vaadittavat toimintatavat suunnitellaan. Tämän jälkeen alkaa systemaattinen verkostotyöskentely tavoitteiden saavuttamiseksi ja seuraamiseksi ja luonnollisesti viimeinen vaihe on tulosten levittäminen. Jos prosessin jokin vaihe epäonnistuu, on hyvä palata alkuun ja miettiä uudelleen ovatko tavoitteet toteutettavissa olevia ja mitä seuraavalla kerralla tulisi tehdä toisin. (Järvensivu, Nykänen & Rajala 2010.)

KUVA 2. Verkostoituminen vaiheittaisena prosessina (Järvensivu, Nykänen, Rajala 2010)

Vaiheittainen verkostoitumisprosessi kuvaa myös hyvin kylämatkailun suunnitteluprosessia. Alussa verkoston eli kyläyhteisön täytyy kartoittaa kylämatkailuverkoston kannalta keskeiset toimijat, kuten paikalliset yritykset ja yhdistykset. Oikeiden toimijoiden löytyttyä täytyy kartoittaa, mitä haasteita matkan varrella voi muodostua. Esimerkiksi yritysten ja yhdistysten voi olla vaikea määrittää kumpi panostaa toimintaan enemmän, jos yritys tarjoaa rahoitusta ja yhdistys taas vastaavasti talkoovoimaa. Haasteita toimintaan voi myös aiheuttaa esimerkiksi kylään kohdistuvan matkailun sesonkiluontoisuus tai kylää kehittävän toiminnan hajanaisuus.

Verkoston löytymisen ja sen haasteiden kartoittamisen jälkeen on määriteltävä yhteiset tavoitteet ja se, miten ne pystytään saavuttamaan. Suunnitteluvaiheessa on tärkeää, että tavoitteet määritellään mahdollisimman tarkasti, jolloin myös toimintatapojen ja toimijoiden roolien suunnitteleminen on realistisempaa ja selkeämpää. Usein toiminnan suunnittelemisessa auttaa, kun tavoite on konkreettinen ja mahdollisimman monia kyläläisiä hyödyttävä.

Suunnitteluvaiheen jälkeen kylämatkailuverkoston tulee toimia yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja arvioida samalla toimintansa tuloksia. Hyväksi havaittua toimintaa on mukavaa jatkaa eteenpäin ja siitä on suotavaa kertoa myös muille kylille sekä uusille ja potentiaalisille verkoston jäsenille. Välttämättä kylää kehittävä toiminta ei kuitenkaan onnistu kerralla ja silloin on hyvä palata takaisin alkuun ja miettiä uudestaan toiminnan tavoitteita. Aikaisemmista prosesseista opitaan usein myös mikä kannattaa tehdä seuraavalla kerralla toisin sekä toimintatapoja, jotka ovat onnistuneet hyvin.

5 TYÖN KULKU JA PERUSTELLUT TOIMET

Opinnäytetyöni aiheen suunnittelu alkoi syksyllä 2014, jolloin mielessäni oli ajatus kylämatkailuun liittyvästä työstä. Aiheena kylämatkailu tuntui luontevasti yhdistävän sekä maaseudun että matkailun elementtejä, joista olin kiinnostunut jo paljon ennen opinnäytetyöprosessin alkua. Käytyäni tutkimus- ja menetelmäosaamisen kurssin ajatukseni työstä selventyivät ja päätin valita tutkimuksen kohteeksi oman asuinkyläni Vesivehmaan. Aiheen keksittyäni päätin ottaa yhteyttä Vesivehmaan kyläyhdistykseen, sillä se tuntui kylämatkailun kehittämisen kannalta keskeisimmältä toimijalta. Kerrotuani yhdistyksen puheenjohtajalle ajatukseni opinnäytetyöstä hän oli kiinnostunut ja halusi, että yhdistys lähtee työni toimeksiantajaksi.

5.1 Opinnäytetyön vaiheet

Alkuvuodesta 2015 aloitin työn suunnitteluvaiheen kartoittamalla kylän omilta nettisivuilta, mitä ja minkälaisia yrityksiä Vesivehmaan alueelta löytyy. Koska yrityksiä oli paljon, päätin rajata työni matkailullisesti merkittäviin eli ravintola-, majoitus-, ohjelma-, tai hyvinvointipalveluita toiminnassaan pää- tai sivutoimisesti tarjoaviin yrityksiin. Lisäksi valitsin mukaan alueella toimivia yhdistyksiä, jotka toiminnallaan yhdistävät ja aktivoivat kyläläisiä.

Kartoitettuani selvityksen kannalta olennaiset yritykset ja yhdistykset aloitin haastattelulomakkeen suunnittelun. Kysymyksien suunnittelussa ja muotoilussa oli olennaista se, mihin aihealueisiin haluan keskittyä ja mihin kysymyksiin saada vastauksia. Keskeisiksi teemoiksi valitsin yritysten ja yhdistysten tarjoamat tuotteet sekä palvelut, kiinnostuksen verkostoitumiseen ja siihen liittyvät odotukset, aikaisemmat yhteistyökokemukset sekä odotukset tulevaisuuden yhteistyöstä. Teemoista muotoilin aluksi erilaisia kysymyksiä, joista valitsin lopulta kahdeksan parhainta haastattelulomaketta varten.

Valmiin haastattelulomakkeen lähetin haastateltavien yritysten ja yhdistysten edustajille saatekirjeen kera. Haastattelut lähetettiin sähköpostitse niille haastateltaville, joilta sähköposti löytyi. Lopuille soitin ja kysyin, onko heillä aikaa haastattelulle puhelimitse vai onko parempi, jos laitan haastattelun sähköpostiin ja voitte rauhassa pohtia vastauksia. Saatekirjeessä (liite 1) kerroin olevani matkailun opiskelija Lahden ammattikorkeakoulusta ja tekeväni opinnäytetyötä kylämatkailun kehittämistä hankkeiden avulla.

Odotellessani haastattelutuloksia aloitin tiedon hankinnan ja työn tietoperustan sekä johdannon rakentamisen. Tietoperusta pitää sisällään kolme teoreettista päälukua, jotka käsittelevät maaseutu- ja kylämatkailua, maaseutua ja kyliä kehittäviä hankkeita sekä verkostoitumista. Tietoperusta on rakennettu isommista valtakunnallisista toimijoista ja käsitteistä kohti pienempiä alueellisia vastaavia.

Muutaman viikon kuluttua olin saanut vain joitakin vastauksia haastatteluihin, joten päätin ottaa haastateltaviin yhteyttä myös puhelimitse, sillä en voinut olla täysin varma, ovatko kaikki sähköpostit tavoittaneet lukijansa. Huomasin myös, että saatekirjeestä oli jäänyt viimeinen palautuspäivä pois, joten lähetin haastateltaville tarkentavan sähköpostin, jossa kerroin tutkimuksen aikataulusta.

Haastattelun viimeisen palautuspäivän umpeuduttua huhtikuun alussa, aloitin haastatteluaineiston läpikäynnin ja analysoinnin. Kaiken kaikkiaan aineistoa syntyi kahdeksan haastattelun verran. Haastateltavista kolme vastasi puhelimitse ja loput viisi sähköpostitse. Haastatteluaineiston analysoinnin aloitin lukemalla kaikki haastattelut ensin huolella läpi. Tämän jälkeen kävin haastattelut uudestaan läpi teemoittain ja kysymys kerrallaan.

Haastattelujen pohjalta syntyivät sekä työn tutkimustulokset että hankeselvitys toimeksiantajalleni Vesivehmaan kyläyhdistykselle. Yhteenvedoksi tuloksista kokosin nelikenttäisen SWOT-analyysin, josta käy hyvin ilmi haastateltavilta syntyneet ajatukset kylän vahvuuksista,

heikkouksista, mahdollisuuksista ja uhista. Työn lopuksi kokosin vielä haastatteluista syntyneet johtopäätökset sekä kehittämisehdotukset. Aivan viimeiseksi arvioin omaa onnistumistani opinnäytetyöprosessissa.

5.2 Tutkimusmenetelmä

Työni tutkimusmenetelmäksi valitsin kvalitatiivisen eli laadullisen menetelmän, sillä halusin että avoimien kysymysten myötä haastateltavien ajatukset ja mielipiteet tulevat paremmin esille ja ilmaan nousee uusia ajatuksia siitä, mitä hanke voisi käytännössä pitää sisällään. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997, 164) mukaan kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käytetään, kun halutaan kuvata todellista elämää mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tiedon keruun instrumenttina toimivat tällöin ihmiset ja tavoitteena olisi paljastaa uusia odottamattomia seikkoja hypoteesin testaamisen sijaan. Myös tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti ja aineiston hankinnassa suositaan metodeja, joissa tutkittavien näkökulma ja ääni pääsevät esille.

5.3 Haastattelulomake

Haastattelulomakkeen (liite 2) kahdeksan kysymystä on tehty keräämään vastauksia hankeen ja alueellisen verkostoitumisen kannalta olennaisiin kysymyksiin. Lomakkeen ensimmäinen kysymys kartoittaa yrityksen tai yhdistyksen perustietoja eli mitä palveluja tai tuotteita heillä on tarjota. Tämän kysymyksen myötä on tarkoitus saada selville mitä kaikkia matkailuun liittyviä palveluja ja tuotteita Vesivehmaalta ylipäätään löytyy. Toisen kysymyksen on tarkoitus tehdä alkukartoitusta seuraaville kysymyksille siitä, onko Vesivehmaan alueella jo olemassa olevia verkostoja, joista haastateltava tietää, tai kuuluuko hän itse osaksi jotain verkostoa.

Kysymykset kolme, neljä ja viisi liittyvät teemaltaan myös verkostoitumiseen. Ensin kysymyksessä kolme tiedustellaan, löytyykö kiinnostusta verkostoitumiseen kylän muiden yritysten ja yhdistysten kanssa. Tämän jälkeen kysymystä neljä on tarkennettu niin, että

vastauksista nousisi esiin millaista yhteistyö voisi olla. Olen myös maininnut esimerkkeinä sähköisen markkinoinnin, näkyvyyden, yhteisten palvelujen kehittämisen sekä tuotteistamisen, jotta haastateltava saa vähän suuntaa, mitä verkostoitumisella tässä yhteydessä tarkoitetaan. Jätin kuitenkin tilaa myös muille ajatuksille, kysymällä voisiko verkostoituminen olla myös johonkin muuhun teemaan liittyvää. Viimeisenä kysymyksessä viisi kysyin vielä, mitä odotuksia haastateltavalla on verkostoitumisesta, sillä halusin saada selville, mitä ajatuksia verkostoituminen ylipäättään kyläläisissä herättää.

Kaksi seuraavaa kysymystä käsittelevät teemaltaan hanketta ja siihen liittyviä resursseja ja mahdollisuuksia. Kysymyksessä kuusi tiedustelen, minkälaista osaamista ja resursseja haastateltavan edustama yritys tai yhdistys voisi tuoda hankkeeseen. Olen ehdottanut, että näitä voisivat olla esimerkiksi ajalliset, työlliset tai rahalliset resurssit. Seitsemäs kysymys toimii jatkokysymyksenä resursseille ja osaamiselle tiedustellen, minkä verran hankkeeseen olisi mahdollista panostaa.

Haastattelun päättävä kysymys kahdeksan tiedustelee vielä, millä tavalla yritysten ja yhdistysten yhteistyö nähdään tulevaisuudessa. Tämä kysymys on mielestäni hyvä sen takia, että siitä käy hyvin ilmi mitä haastateltavien mielestä kannattaisi kehittää tulevaisuudessa ja millä keinoin nämä tavoitteet voisi saavuttaa.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tulokset perustuvat helmi-maaliskuun 2015 aikana sähköpostitse lähetettyihin avoimiin haastatteluihin. Lähettämäni 16 haastattelulomakkeeseen sain yhteensä kahdeksan vastausta: kolme puhelimitse ja viisi sähköpostitse. Vastanneista kolme edusti yhdistyksiä ja viisi matkailullisia yrityksiä ja nähtävyyksiä. Yksi haastateltava yhdistys karsiutui haastattelun alkuvaiheessa pois, sillä sen aktiivinen kokoontuminen oli päättynyt jo noin kymmenisen vuotta sitten.

Haastattelun ensimmäisessä kysymyksessä kartoitettiin, mitä palveluja ja tuotteita yritys tai yhdistys tarjoaa. Selvisi, että vastanneista kolme on yhdistyksiä ja viisi matkailullisia yrityksiä tai nähtävyyksiä. Kaikki haastattelemani yhdistykset tarjoavat ohjelmaa ja harrastustoimintaa. Lisäksi yksi yhdistys vuokraa astiastoa ja toinen lihasahaa. Yrityksistä ja nähtävyyksistä taas löytyi ravintolapalveluita, tuohitöiden harrastamista, lentokentän ylläpitoa, käsityötoimintaa sekä auto- ja ilmailumuseotoimintaa.

Haastattelemillani yhdistyksillä oli keskenään jonkin verran yhteistä alueellista toimintaa sekä yhteistyötä. Myös osa yrityksistä toimi yhteistyössä keskenään markkinoinnin ja tiedottamisen osalta. Vesivehmaan yritysverkoston lisäksi yhteistyötä oli osalla yrityksistä myös Asikkalan majoitusliikkeiden, Asikkalan kunnan ja Lahden kaupungin kanssa sekä saman alan toimijoiden kuten ilmailijoiden, museoyhdistyksen ja käsityöläisten kanssa. Yritysten ja yhdistysten välillä verkostoitumista ei kuitenkaan haastattelujen perusteella tullut ilmi muuten kuin kylän yhteisten Internet-sivujen myötä.

Verkostoitumista vastaajat pitivät enimmäkseen hyvänä asiana kylätoiminnan kehittämisessä ja olemassa olevaa yhteistyötä olisi tarkoitus jatkaa tulevaisuudessakin. Suurempaa kiinnostusta ja tarvetta verkostoitumiseen ei kuitenkaan noussut esiin ja syiksi kerrottiin muun muassa ajan puute ja toiminnan harrastuspohjaisuus. Lisäksi

verkostoitumista mainittiin jo olevan olemassa yhteystietoja kokoavien Internet-sivujen merkeissä.

Yhteistyössä haastateltavia kiinnosti markkinoinnin ja kylän yhteisten palvelujen kehittäminen sekä yhdistysten yhteisten retkien ja kahvitusten järjestäminen. Ongelmana yhteistyölle mainittiin kuitenkin taloudellisten resurssien puute, yhteistyöhön soveltuvien yritysten vähäinen määrä sekä toiminnan harrastuspohjaisuus. Pienimuotoisessa ja harrastuspohjaisessa toiminnassa haastateltavat myös kokivat tämän hetkisen näkyvyyden ja kävijämäärän yrityksen toiminnalle riittäväksi.

Odotukset verkostoitumisen suhteen olivat kaksijakoiset, osalla niitä ei ollut ollenkaan ja osa piti verkostoitumista todella tärkeänä. Yleisesti ottaen verkostoitumisen odotettiin olevan molempia osapuolia hyödyttävää yhteistyötä. Sen uskottiin myös vilkastuttavan kylää, lisäävän tietoisuutta ja näkyvyyttä yritysten ja yhdistysten toiminnasta sekä kehittävän kylän toimintaa ja yhteistyötä. Konkreettisina toivomuksina ilmaan nousi, että lentokenttäaluetta ja nuoriseurantaloa hyödynnettäisiin tulevaisuudessa enemmän tapahtumiin ja tilaisuuksiin.

Haastateltavien yritysten ja yhdistysten resurssit hanketta varten olivat kaikilla vastaajilla melko vähäisiä johtuen sekä aktiivijäsenten ja talkoolaisten että taloudellisten resurssien puutteista. Yksi yhdistys kertoi kaikkien resurssien menevän pelkästään toiminnan pyörittämiseen, kun toimijoita on vähän. Osaamista hankkeeseen voitaisiin haastattelujen perusteella kuitenkin tuoda esimerkiksi ilmailuhistoriallisen tietouden, talkooruokailujen ja -kahvitusten tai tuohikurssin merkeissä. Lisäksi lentokentältä löytyisi kahviotilat kesäkahvilan toimintaa varten.

Hankkeeseen panostaminen osoittautui vähäiseksi ja rajalliseksi haastateltavien osalta. Panostamiseen vaikuttivat toiminnan harrastuspohjaisuus, vähäiset taloudellisten mahdollisuudet, ajan puute sekä eri paikkakunnalla asuminen. Yksi yhdistys ja yksi yritys olivat kuitenkin valmiita tarjoamaan hankkeeseen talkoolaisia sekä henkilöstöresursseja suunnittelu- ja koordinoititehtäviin.

Yritysten ja yhdistysten yhteistyön uskottiin tulevaisuudessa jatkuvan samanmuotoisena kuin se on jo vuosikymmeniä jatkunut. Yhteistyön säilymiseen mainittiin kuitenkin talkootyön tarpeellisuus. Toiveena oli että hanke syntyisi ja osallistujia löytyisi. Myös kolmannen sektorin toimintaan toivottaisiin enemmän tukea. Ongelmana tulevaisuuden yhteistyölle pidettiin talkooihmisten ja voimavarojen puutetta. Tulevaisuudessa toiminta voi pahimmassa tapauksessa eläköityä tai kaatua pelkästään yhden aktiivisen toimijan harteille. Yhdistystoiminta saattaa myös olla vähemmän pitkäjänteistä kuin yritystoiminta.

Tehdessäni selvitystä kyläyhdistykselle kävin haastatteluaineiston ensin haastattelu kerrallaan läpi. Sen jälkeen totesin, että minun on helpompaa lähteä poimimaan haastatteluissa ilmaan nousseita keskeisiä asioita, kun käyn joka kysymyksen läpi yksi kerrallaan ja katson, mitä kukin haastateltava on kyseiseen kysymykseen vastannut. Käytyäni kysymykset ja vastaukset yksi kerrallaan läpi, sain koottua niistä toimeksiantajalleni teemoittain kulkevan raportin. Hahmottelin työn tuloksista myös SWOT-analyysitaulukon. Torstaina 16.4.2015 kävin esittämässä ja luovuttamassa selvitykseni Vesivehmaan kyläyhdistyksen kokouksessa. Esitykseni pohjaksi jaoin kokoukseen osallistuneille tuloksista tekemäni SWOT-analyysin. Lisäksi vastailin opinnäytetyöprosessistani heränneisiin kysymyksiin ja saimme aikaan hyvää keskustelua kylämatkailun kehittämisestä tulevaisuudessa. Selvitysraportin runko löytyy tämän opinnäytetyön lopusta (liite 3).

Haastattelujen tuloksista kokosin yhteenvedoksi SWOT-analyysin (taulukko 1), sillä siitä käy parhaiten ilmi haastattelun tulokset ja se toimii myös hyvänä työkaluna tulevaisuuden jatkotutkimuksille ja -kehittämiselle. SWOT-analyysi on Albert Humphreyn kehittämä nelikenttämenetelmä, jota käytetään esimerkiksi strategian laatimisessa sekä arvioinnissa ja kehittämisessä. Analyysin nimi tulee englanninkielisistä sanoista Strengths, Weaknesses, Opportunities ja Threats. Suomeksi niillä tarkoitetaan sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia mahdollisuuksia ja uhkia. (Innokylä 2015.)

TAULUKKO 1. SWOT- analyysi haastattelujen tuloksista

<p style="text-align: center;"><u>Vahvuudet</u></p> <p>Lentokenttä (lentotoiminta & kahvio)</p> <p>Tanssilava (ravintola- & viihdepalvelut)</p> <p style="text-align: center;">Nähtävyydet</p> <p style="text-align: center;">Yritykset</p> <p style="text-align: center;">Yhdistykset</p> <p style="text-align: center;">Kylän yhteiset nettisivut</p> <p style="text-align: center;">Harrastusmahdollisuudet</p>	<p style="text-align: center;"><u>Heikkoudet</u></p> <p>Yhteistyöhön soveltuvien yritysten ja yhdistysten vähyys</p> <p>Vähäiset taloudelliset, ajalliset ja henkilöstölliset mahdollisuudet</p> <p>Yritystoiminnan pienimuotoisuus / harrastusmaisuus</p> <p style="text-align: center;">Suppeat aukioloajat</p> <p>Verkostoituminen vain oman alan yritysten tai yhdistysten kanssa</p>
<p style="text-align: center;"><u>Mahdollisuudet</u></p> <p>Lentokenttäalueen ja nuorisoseurantaloon hyödyntäminen ja tapahtumiin</p> <p>Yhdistystoiminnalla ja talkootyöllä kylää voisi kehittää</p> <p>Kiinnostusta näkyvyyttä ja tietoisuutta luovalle yhteistyölle löytyy</p> <p>Yhdistysten yhteisille retkille ja kahvituksille olisi kiinnostusta</p>	<p style="text-align: center;"><u>Uhkat</u></p> <p>Lentokentän kunnossapitoa tarvitaan enemmän tulevina vuosina</p> <p>Osalla yhdistyksistä toiminta erittäin vähäistä & yhdistystoiminta eläköityy</p> <p>Yhteistyön tulisi hyödyttää yhtä paljon molempia osapuolia</p> <p>Talkooihmisistä on pulaa tai toiminta kaatuu yhden aktiivin harteille</p> <p>Resurssit hankkeeseen hyvin rajalliset</p>

7 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä selvitys Vesivehmaan kylällä toimivien matkailullisten yritysten ja yhdistysten kiinnostuksesta verkostoitumiseen ja kylämatkailuhankkeeseen. Tavoitteena oli myös, että opinnäytetyön myötä kylän verkostoituminen lisääntyisi ja kartoituksesta olisi tutkimuspohjaa tulevaisuuden kylämatkailuhankkeille.

Haastatteluista nousseiden tietojen perusteella (taulukko 1) yrityksiä ja yhdistyksiä verkostoivat hyvin kylän omat Internet-sivut. Haastatteluja tehdessä minulle selvisi myös, että Vesivehmaan alueella on melko paljon yhdistyksiä, yrityksiä ja nähtävyyksiä. Lisäksi matkailullisesti vetovoimaisia ja toiminnan kasvattamiselle potentiaalisia kohteita ovat muun muassa lentokenttä, joka tarjoaa lento-, museo-, ja kahvilatoimintaa sekä Jenkkapirtin tanssilava ravintola- ja viihdepalveluineen.

Heikkouksina ja hanketoimintaa vaikeuttavina tekijöinä mainittiin yhteistyöhön soveltuvien yritysten ja yhdistysten vähyys sekä se, että verkostoitumista tapahtuu usein vain oman yritysten, yhdistysten tai muiden toimijoiden kesken. Osalla yrityksistä ja yhdistyksistä toiminta oli myös melko pienimuotoista tai harrastuspohjaista, jolloin myös aukioloajat ovat melko suppeat ja kävijöitä ei voida ottaa kovin paljon enempää vastaan esimerkiksi tilojen ahtauden vuoksi. Lisäksi lähes jokainen haastateltava mainitsi joko vähäiset taloudelliset, ajalliset tai henkilöstölliset resurssit ja mahdollisuudet.

Kylän kehittämiseen liittyvinä mahdollisuuksina haastatteluista nousi esiin, että sekä lentokenttäaluetta että nuorisoseurantaloa voisi hyödyntää enemmän erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen. Lisäksi yhdistysten yhteisiä kahvituksia ja retkiä haluttaisiin tulevaisuudessa järjestettävän enemmän. Näkyvyyttä ja tietoisuutta lisäävä yhteistyö herätti myös kiinnostusta ja sen saavuttamiseksi todettiin tarvittavan sekä yhdistystoimintaa että talkootyötä.

Kylätoiminnan kehittämiseksi ja tulevaisuuden hankkeille uhkia muodostavat muun muassa resurssien rajallisuus sekä joidenkin

yhdistysten toiminnan hiipuminen. Toiminnan hiipuessa talkooihmisistä syntyy pulaa ja toiminta saattaa helposti kaatua vain yhden aktiivisen toimijan harteille. Kunnossapitoa tarvittaisiin myös tulevaisuudessa, mutta resurssien rajallisuudet saattavat muodostua sille esteeksi. Yritysten ja yhdistysten yhteistyössä olisi myös tärkeää, että yhteistyö hyödyttää yhtä paljon molempia osapuolia, mutta hyödyn ja yhteistyöhön panostamisen mittaaminen voi usein olla melko hankalaa.

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Vaikka tutkimusta tehdessä pyritään välttämään virheiden syntymistä, saattavat tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihdella tutkimuskohtaisesti. Tämän vuoksi tutkimuksen luotettavuuden arvioinnin apuna käytetään reliaabelius- ja validiuskäsitteitä. Reliaabeliuksella tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta, kun taas validius tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata juuri sitä, mitä sen on tarkoituksin mitata. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 23.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta parantaa tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta. Selostuksesta tulisi käydä ilmi ainakin haastattelujen paikka, niihin kulunut aika, mahdolliset häiriötekijät ja virhetulkinnat sekä tutkijan oma itsearviointi. Lisäksi aineistoa analysoidessa ja luokitellessa olisi tärkeää avata luokittelun syntyä ja perusteita. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara. 2009, 232.)

Mielestäni opinnäytetyön tutkimus on luotettava, sillä haastateltavat ovat saaneet vastata avoimiin kysymyksiin haluamallaan tavalla ja haastattelulomake ei ole joustamaton tai johdattelleva. Opinnäytetyöstä käy myös ilmi haastattelujen tekotapa, aikaväli sekä häiriötekijät ja virhetulkinnat. Lisäksi opinnäytetyön lopussa arvioin omaa osaamistani ja opinnäytetyöprosessin tekovaiheita.

Vastauksia analysoidessani huomasin virhetulkinnaksi kuitenkin sen, että kysymyksessä 5 verkostoituminen oli ymmärretty kahdessa vastauksessa pelkästään Internetiin ja verkkosivuihin liittyvänä käsitteenä. Häiriötekijänä

tutkimuksen kannalta koen sen, että vain puolet haastateltavista vastasi haastattelulomakkeeseen ja tutkimustulokset jäivät tämän vuoksi melko suppeiksi. Toisaalta vastausprosenttina 50 on mielestäni hyvä tulos.

7.2 Jatkotutkimukset ja kehittämissuhteet

Toivoisin, että opinnäytetyöni antaa hyvää tutkimuspohjaa tulevaisuuden hankkeille ja aluetta kehittäville jatkotutkimuksille. Jatkotutkimusta voisi tehdä esimerkiksi kyläläisille ja lopuille Vesivehmaalla toimiville yrityksille siitä, miten he haluaisivat tulevaisuudessa kehittää kylän toimintaa ja kyläläisten yhteistyötä.

Hankkeiden kannalta olisi tärkeää löytää selkeä ja konkreettinen kehittämiskohde, joka hyödyttäisi mahdollisimman monia kylän asukkaita ja olisi helposti yhteisvoimin toteutettavissa. Muutenkin Vesivehmaan kylässä riittää aiheita jatkotutkimuksille ja opinnäytetöille, sillä kylälle on tehty aikaisemmin vain muutama opinnäytetyö, jotka koskevat lähinnä lentokenttää ja ampumarataa.

Kylätoiminnan kehittämiseksi olisi hyvä tutustua myös muiden kylien suunnitelmiin ja toimenpiteisiin. Esimerkiksi Asikkalassa sijaitseva Kalkkisten kylä on tunnettu aktiivisesta kylätoiminnastaan, ja se on ollut mukana myös valtakunnallisissa kylähankkeissa. Lisäksi Vesivehmaan ja Kalkkisten kylien välissä sijaitseva Mustjärvi valittiin tänä vuonna Päijät-Hämeen vuoden 2015 kyläksi yhteisöllisyytensä ja aktiivisen kylätoimintansa ansiosta.

Kylää ja siellä toimivia yhdistyksiä voisi jatkossa kehittää houkuttelemalla toimintaan lisää uusia jäseniä. Voi olla myös, että itse toimintakin kaipaisi osakseen pieniä uudistuksia, jolloin ihmisten aktiivisuus ja kiinnostus yhdistystoimintaa kohtaan kasvaisi. Eriyksen tärkeänä pidän kaikkia kylällä järjestettäviä tapahtumia, sillä ne keräävät asukkaita yhteen ja lisäävät yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Lomalaitumen (2014) kylämatkailutuotetaulukko (kuva 1) voisi toimia hyvänä työkaluna uusien palveluiden ja tuotteiden kehittämisessä.

Esimerkiksi ilmailumuseo voisi korostaa kylän historiaa ja merkitystä ilmailullisesti. Kulttuurisesti merkittävä maisema taas voisi saada lisäarvostusta luontoreittien ja kylän tarinaa kertovien opastetaulujen avulla. Kylän sisällä liikkumisen helppoutta voisi korostaa esimerkiksi vuokraamalla pyöriä tai järjestämällä opastettuja kävely- tai pyöräretkiä kylän halki. Lentokenttäaluetta taas voisi hyödyntää erityisesti kylän vetonaulana, jossa on tilaa järjestää enemmänkin isoja tapahtumia.

7.3 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Koen onnistuneeni opinnäytetyössäni hyvin. Työskentelyyn ja motivaatiooni on auttanut paljon se, että aihe oli minulle henkilökohtaisesti todella kiinnostava. Myönnän kuitenkin, että aina kirjoittaminen ja tiedon etsiminen ei innostanut ja jossain vaiheessa jännitin, tulenko saamaan tarpeeksi vastauksia haastatteluihini.

Haastattelujen päätyttyä sain uutta intoa kirjoittamiseen ja työn tekemiseen. Varsinkin hankekartoitus syntyi melko lyhyessä ajassa, sillä olin innostunut saamistani tuloksista ja niiden analysoinnista. Pientä pettymystä aiheutti se, että vain puolet haastateltavista vastasi lähettämäni lomakkeeseen. Haastatteluja tehdessä täytyy kuitenkin muistaa, että olisi kovin ihanteellista, mutta usein täysin mahdotonta, että kaikki haastateltavat vastaisivat lomakkeeseen.

Kartoituksen esittäminen kyläyhdistykselle onnistui mielestäni hyvin, mutta uskon, että työstä syntynyt vapaa keskustelu oli vielä kehittävämpää yhdistyksen kannalta. Huomasin myös, että opinnäytetyön kirjoittaminen helpottui raportin esittämisen jälkeen, sillä kokonaisuus alkoi hahmottua itselleni paremmin.

Viitekehyksen rakentamisen koin työssäni vaikeimmaksi. Lähteistä piti etsiä paljon tietoa ja joskus oli vaikea vetää rajaa olennaisen ja epäolennaisen tiedon välille. Tekstiä piti myös saada tuotettua paljon ja välillä tuntui, että sen vuoksi aloin helposti toistaa itseäni. Opinnäytetyöprosessin aikana koen kehittyneeni kirjoittajana ja tekstin

tuottajana ja minusta oli mukavaa perehtyä syvällisemmin kyseiseen aiheeseen. Opin myös työtä tehdessäni, että välitavoitteet ja niissä pysyminen auttavat parhaiten pysymään suunnitellussa aikataulussa.

LÄHTEET

ELEKTRONISET LÄHTEET

Asikkalan kunnan elinkeinostrategia ja toimenpideohjelma 2013- 2016.

Kehittämislautakunta [viitattu 20.4.2015]. Saatavissa:

[https://www.asikkala.fi/wp-](https://www.asikkala.fi/wp-content/uploads/2014/10/Elinkeinostrategia_2013_12112013.pdf)

[content/uploads/2014/10/Elinkeinostrategia_2013_12112013.pdf](https://www.asikkala.fi/wp-content/uploads/2014/10/Elinkeinostrategia_2013_12112013.pdf)

Asikkalan kunta. 2014. Perustietoa Asikkalasta [viitattu 1.12.2014].

Saatavissa: <https://www.asikkala.fi/perustietoa-asikkalasta/>

Innokylä 2015. SWOT [viitattu 15.4.2015]. Saatavissa:

<https://www.innokyla.fi/web/malli111751>

Järvensivu, T., Nykänen, K., Rajala, R. 2010. Verkostojohtamisen opas.

Aalto- yliopiston kauppakorkeakoulun tutkimusryhmä [viitattu 28.4.2015].

Saatavissa: <http://verkostojohtaminen.fi/>

Kantola, A. 2015. Puheenjohtaja. Vesivehmaan kyläyhdistys.

Sähköpostihaastattelu 3.5.2015.

Leader Suomi 2014. Mitä on Leader toiminta? [viitattu 24.2.2015]

Saatavissa: <http://leadersuomi.fi/fi/mita-on-leader-toiminta>

Lomalaidun. 2014. Kylämatkailu [viitattu 5.12.2014]. Saatavissa:

<http://www.lomalaidun.fi/kylamatkailu/kylamatkailu>

Maaseutuverkosto. 2015. Kylät - Maaseudulla on monipuolista yrittäjyyttä

ja vapaaehtoistoimintaa [viitattu 4.5.2015]. Saatavissa:

<https://www.maaseutu.fi/fi/kaytannon-oivalluksia/kylat/Sivut/default.aspx>

Maaseutuverkosto 2015. Maaseutuohjelma [viitattu 24.2.2015].

Saatavissa:

<https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/Sivut/default.aspx>

Maaseutuverkosto 2015. Tavoitteet [viitattu 24.2.2015]. Saatavissa:

<https://www.maaseutu.fi/fi/maaseutuohjelma/tavoitteet/Sivut/default.aspx>

Maaseutuvirasto 2015. Hyrrä [viitattu 15.4.2015]. Saatavissa:
<http://www.mavi.fi/fi/oppaat-ja-lomakkeet/Sivut/hyrra.aspx>

Museovirasto. 2009. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY [viitattu 4.12.2014]. Saatavissa:
http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=2112

Oksanen, M. 2014. Vesivehmaan kylä [viitattu 5.12.2014]. Saatavissa:
<https://sites.google.com/site/vesivehmaankyla/>

Oksanen, M. 2014. Vesivehmaan matkailukohteet ja nähtävyydet [viitattu 5.12.2014]. Saatavissa:
<https://sites.google.com/site/vesivehmaankyla/naehtaevyydet>

Oksanen, M. 2014. Vesivehmaan yhdistykset [viitattu 5.12.2014]. Saatavissa: <https://sites.google.com/site/vesivehmaankyla/yhdistykset>

Päijänne- Leader 2010. Hankkeiden rahoittamisen edellytykset [viitattu 24.2.2015]. Saatavissa: <http://www.paijanne-leader.net/19>

Päijät- Hämeen Kylät Ry. 2014 [viitattu 5.12.2014]. Saatavissa:
<http://www.phkylat.fi/index.php>

Seinäjoen Seudun Kehittämisyhdistys Liiveri ry 2015. Hankeinfo [viitattu 7.4.2015]. Saatavissa: http://www.liiveri.fi/mika_on_hanke

SYTY 2014. Suomen kylätoiminta ry edistää kylien kehittämistä [viitattu 24.2.2015]. Saatavissa: <http://www.kylatoiminta.fi/fi/kylatoiminta.html>

Vesivehmaan kyläsuunnitelma 2001 [viitattu 27.4 2015]. Saatavissa:
http://www.phnet.fi/kylat/vesivehmaa/html/body_suunnitelma.html

PAINETUT LÄHTEET

Fränti, M. 2014. Alkusanat. Teoksessa Vihtonen, J. (toim.) Sälli kouluttaa- maaseutumatkailu menestyy. Lahden Ammattikorkeakoulun julkaisu, sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 165.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 1997 Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Kallioniemi, K. 2014. Verkostoituminen on luontevaa matkailualalla. Teoksessa Vihtonen, J. (toim.) Sälli kouluttaa- maaseutumatkailu menestyy. Lahden Ammattikorkeakoulun julkaisu, sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 165.

Komppula, R & Lassila, H. (toim.) 2004. Maaseutumatkailun tarkastelua. Savonia- ammattikorkeakoulun julkaisusarja D 4 /2004. Kuopio: KOPIJYVÄ Oy.

Martikainen, R. & Vesterinen, N. (toim.) 2007. Johdanto. Maaseutumatkailun puoli vuosisataa - artikkeleita kehittämisen eri näkökulmista. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu 4/ 2007. Vammala.

LIITTEET

LIITE 1. Saatekirje

LIITE 2. Haastattelukysymykset

LIITE 3. Hankeselvityksen runko

LIITE 1. Saatekirje

Hei!

Olen 23- vuotias, Vesivehmaalla asuva, matkailun opiskelija. Tällä hetkellä opiskelen viimeistä vuottani Lahden Ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötäni kylämatkailun kehittämisestä hankkeiden avulla. Tarkoitukseni on haastattelujen avulla selvittää Vesivehmaalaisten matkailuun liittyvien yritysten ja yhdistysten kiinnostusta verkostoitumiseen. Jos saan hyvin vastauksia haastatteluihin, aion niiden pohjalta työstää hankehakemuksen kylämatkailun kehittämiseksi.

Siksi pyydänkin teitä osallistumaan haastatteluuni, joka ei vie kuin pienen hetken ja voitte lähettää vastaukset minulle sähköpostitse paluuviestinä. Jos haluatte esittää lisäkysymyksiä liittyen opinnäytetyöhöni ja hankehakemukseen, vastaan mielelläni numerosta 040- 8408 604 tai sähköpostitse tästä samaisesta osoitteesta sanna.varsaluoma@hotmail.com

Ystävällisin terveisin,

Sanna Varsaluoma

Lahden Ammattikorkeakoulu

Matkailun ala / Restonomi (Amk)

LIITE 2. Haastattelukysymykset

1. Mitä palveluita ja tuotteita yrityksenne/ yhdistyksenne tarjoaa?
2. Toimitteko yhteistyössä jonkin toisen Vesivehmaalaisen toimijan kanssa tai tiedättekö muista olemassa olevista alueellisista verkostoista?
3. Olisitteko kiinnostunut verkostoitumisesta kylän muiden yritysten tai yhdistysten kanssa?
4. Millaisesta yhteistyöstä voisitte olla kiinnostunut? Voisiko yhteistyö olla esimerkiksi sähköiseen markkinointiin, näkyvyyteen, yhteisten palvelujen kehittämiseen, tuotteistamiseen tai johonkin muuhun liittyvää?
5. Mitä odotuksia teillä on verkostoitumisesta?
6. Minkälaista osaamista ja resursseja (palveluja, tuotteita, henkilöstöä) te pystyisitte tuomaan hankkeeseen?
7. Minkä verran te olisitte valmiita panostamaan hankkeeseen ajallisesti/ työllisesti / rahallisesti?
8. Millä tavalla näette yritysten ja yhdistysten yhteistyön tulevaisuudessa?

LIITE 3. Hankeselvityksen runko

1 JOHDANTO

- 1.1 Saatekirje
- 1.2 Haastattelukysymykset

2 SELVITYKSEN TULOKSET

- 2.1 Palvelut ja tuotteet
- 2.2 Alueelliset verkostot ja yhteistyö
- 2.3 Kiinnostus verkostoitumiseen
- 2.4 Yhteistyön laatu
- 2.5 Verkostoitumiseen liittyvät odotukset
- 2.6 Osaaminen ja resurssit hanketta varten
- 2.7 Hankkeeseen panostaminen
- 2.8 Yritysten ja yhdistysten yhteistyö tulevaisuudessa

3 YHTEENVETO

- 3.1 Vahvuudet
- 3.2 Heikkoudet
- 3.3 Mahdollisuudet
- 3.4 Uhkat